

Kako Rusija provodi svoje hibridne ratove?

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Ponedjeljak, 01 Lipanj 2026 07:13

Objavljeno: Ponedjeljak, 01 Lipanj 2026 07:13

Europske obavještajne agencije rekonstruirale su sustav koji Moskva posljednjih godina koristi za destabilizaciju kontinenta - sveobuhvatnu hibridnu kampanju koja kombinira najjeftinije i najskuplje metode subverzije s ciljem potkopavanja zapadne podrške Ukrajini i razbijanja europske kohezije.

Opseg kampanje potvrdila je i Poljska agencija za unutarnju sigurnost (ABW) koja je objavila kako je u prethodne dvije godine provela više protuobavještajnih istraga nego u cijelim prethodnim trima desetljećima, pripisujući to "povećanoj aktivnosti ruskih i bjeloruskih obavještajnih službi."

Veličinu ruskog aparata dodatno je dočarao direktor njemačke obavještajne službe Martin Jager na Minhenskoj sigurnosnoj konferenciji u veljači 2026. "Moskva danas raspolaže s 60.000 obavještajnih djelatnika diljem svijeta, ne računajući doušnike", rekao je.

U središtu je model koji su analitičari počeli nazivati jednokratnim agentima - amaterima koji se regrutiraju putem oglasa na platformi Telegram s pretežno ruskog i bjeloruskog govornog područje, ali i ukrajinskog.

Ekonomska logika je jednostavna. "Iznimno je jeftino, teško je dokazati, a doseg može biti golem", rekao je anonimni poljski sigurnosni dužnosnik za američki tjednik The New Yorker.

Ilustrativni primjer tog modela je požar u varšavskom tržišnom centru Marywilska 44 prije dvije godine, koji je uništio gotovo 1.400 dućana. Nakon godinu dana istrage premijer Donald Tusk objavio je zaključak koji nije ostavljao mjesta za tumačenje: "Znamo sa sigurnošću da su požar naručile ruske tajne službe".

Trojica Ukrajinaca koji su sudjelovali u operaciji osuđena su na zatvorske kazne u listopadu 2025. Istraga je i dalje u tijeku, izravni počinitelj paljevine još uvijek nije identificiran, a još dvojica Ukrajinaca optužena su za ulogu u napadu.

Složenija arhitektura

No ABW upozorava da je Rusija od 2024. ubrzano gradila složeniju arhitekturu. Model jednokratnih agenata dopunjava se takozvanim saboterskim ćelijama, strukturiranim po uzoru na organizirani kriminal, s jasnom podjelom uloga i preferencijom prema bivšim vojnicima, policajcima ili plaćenicima iz paravojnih organizacija poput Grupe Wagner.

Istraživač Arkadiusz Nyzio, koji prati ruske operacije u Europi, tu evoluciju opisuje kao nadopunu - jednokratni agenti testirali su državnu otpornost, dok profesionalni saboteri preuzimaju složenije ciljeve.

Taj slijed ilustrirala je eksplozija na željezničkoj pruzi Varšava–Lublin u studenome 2025., u onome što je Tusk nazvao "dosad neviđenim aktom sabotaže". Dva Ukrajinska državljana identificirana kao počinitelji odmah su prebjegli u Bjelorusiju.

Jesen 2025. donijela je i val kršenja zračnog prostora. Samo u rujnu dvadesetak ruskih dronova upalo je u poljski zračni prostor, a tri ruska lovca MiG-31 narušila su estonski zračni prostor u

Kako Rusija provodi svoje hibridne ratove?

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Ponedjeljak, 01 Lipanj 2026 07:13

Objavljeno: Ponedjeljak, 01 Lipanj 2026 07:13

trajanju od 12 minuta što je potaknulo obje vlade na pokretanje konzultacija prema članku 4. Sjevernoatlantskog ugovora.

Paralelno s fizičkim napadima tekle su operacije utjecaja. Uoči predsjedničkih izbora u Poljskoj 2025. ministar digitalnih poslova Krzysztof Gawkowski izjavio je da se svake minute bilježe incidenti koji uključuju kritičnu infrastrukturu, dodavši da se nijedna druga zemlja u Europskoj uniji ne suočava s usporedivim pritiskom.

Na platformi X djelovala je mreža botova, bjeloruski državni radio emitirao je na poljskom jeziku i promovirao marginalnog proruskog kandidat,; istraživačka organizacija Alliance4Europe prijavila je kako su nebrojeni propagandni TikTok kanali uključeni u tu kampanju, ali je platforma reagirala tek tjedan dana prije izbora.

Po ocjeni oporbe, upravo zbog takvog djelovanja izbori su dali rezultat koji je Rusiji djelomično išao na ruku: konzervativni povjesničar Karol Nawrocki, kojeg je podupirala desničarska stranka Pravo i pravda, pobijedio je prozapadnog gradonačelnika Varšave Rafaela Trzaskowskog s 50,89 prema 49,11 posto glasova.

Iako je Nawrocki potvrdio da želi nastavak poljske podrške Ukrajini jer je "Rusija najveća prijetnja cijeloj regiji", izričito se usprotivio ubrzanom putu Kijeva prema NATO-u i EU-u.

Analitički centar GLOBSEC ocijenio je da su mnogi kremaljski pokušaji dezinformiranja propali zbog snažnog javnog konsenzusa. Prema istraživanjima, čak 86 posto Poljaka smatra Rusiju prijetnjom, što je najviša razina u regiji. No ruska propaganda pronalazi plodnije tlo u pitanjima koja dijele društvo, posebno u stavovima prema ukrajinskim migrantima i financiranju rata.

Europski odgovor

Europska unija odgovorila je sustavnim mjerama.

U travnju 2025. Komisija je lansirala strategiju ProtectEU, koja po prvi put integrira zaštitu kritične infrastrukture, kibernetičku sigurnost i borbu protiv dezinformacija u jedinstven okvir, izričito imenujući Rusiju kao aktera koji vodi "online i offline hibridnu kampanju" protiv EU-a.

Godinu poslije Vijeće EU-a usvojilo je zaključke kojima osuđuje ruske hibridne aktivnosti - sabotažu, kibernetičke napade i manipulaciju informacijama - kao dio koordinirane kampanje usmjerene na podriivanje demokratskih temelja Unije.

Do travnja 2026. restriktivne mjere primjenjuju se na ukupno 69 pojedinaca i 19 entiteta, uključujući medijsku platformu Euromore koja "pojačava i legitimizira ruske narative i dezinformacije namijenjene europskoj publici."

Nizozemski Međunarodni centar za suzbijanje terorizma (ICCT) objavio je kako je Rusija od početka invazije planirala ili izvela najmanje 151 dokumentiranu neprijateljsku operaciju u Europi. Samo u Njemačkoj zabilježeno je 320 sumnjivih pokušaja sabotaže u 2025.

Rusi neće odustati

Kako Rusija provodi svoje hibridne ratove?

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Ponedjeljak, 01 Lipanj 2026 07:13

Objavljeno: Ponedjeljak, 01 Lipanj 2026 07:13

Broj hibridnih incidenata pao je u odnosu na rekordnu 2024., no prema istraživaču Bartu Schuurmanu sa Sveučilišta Leiden, to nije znak povlačenja nego činjenice da europske agencije postaju učinkovitije u neutraliziranju operacija.

"Hibridne operacije traju po cijeloj Europskoj uniji i sasvim sigurno Moskva od njih nikada neće odustati", upozorava Schuurman.

Istraživač Nyzio kaže kako već traje pojačana operacija vezana uz parlamentarne izbore u Poljskoj iduće godine. Procjenjuje da postoji snažna mogućnost formiranja krajnje desničarske vlade s antiukrajinskim i antieuropskim programom, scenarij koji opisuje kao geopolitički preokret i "san za Rusiju."

Jednokratni agenti bili su jeftini prvi val, saboterske ćelije su drugi, skuplji val, a treći - strpljivo ulaganje u politički i informacijski ekosustav - tek se uobličuje.

Europska obavještajna zajednica danas bolje razumije taj mehanizam nego prije. No razumijevanje mehanizma i sposobnost njegova zaustavljanja dvije su sasvim različite stvari. (Hina)

